

INTEGRAAL HUISVESTINGSPLAN

ONDERWIJSHUISVESTING

GEMEENTE UTRECHTSE HEUVELRUG

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

Karin Oyevaar

Wethouder Onderwijshuisvesting

Duurzame huisvesting voor goed onderwijs

Goed onderwijs voor alle kinderen in de gemeente Utrechtse Heuvelrug vraagt om goede en duurzame schoolgebouwen. Schoolgebouwen waarin het gezond en fijn leren en werken is. Zo zorgen we samen voor een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim.

Voor veel gemeenten en schoolbesturen is het steeds ingewikkelder geworden om schoolgebouwen te vernieuwen. Dit heeft alles te maken met de krappe Rijksmiddelen, hogere kosten en toenemende eisen. Vernieuwing van schoolgebouwen is een puzzel die steeds lastiger te leggen is. Ook in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. De vernieuwing van de schoolgebouwen heeft hierdoor de afgelopen jaren vertraging opgelopen en ons schoolbestand is flink verouderd: een derde van de schoolgebouwen staat er inmiddels langer dan 50 jaar.

Samen met de schoolbesturen die actief zijn in onze gemeente zijn we de afgelopen maanden gaan kijken naar hoe het wél kan. Wat we nodig hebben om onze schoolgebouwen in stand te houden. En hoe we met elkaar een lange termijnvisie neer kunnen leggen. Ik ben blij met en trots op het resultaat: een gebalanceerd Integraal Huisvestingsplan dat gedragen wordt door álle schoolbesturen. Waarin niet alleen is gekeken naar wat nodig is, maar ook naar wat financieel en organisatorisch mogelijk is. Waarin duurzaamheid en een gezond binnenklimaat een belangrijke rol spelen en waarin koppelkansen worden gezocht met groene schoolpleinen, kinderopvang en extra woningbouw.

Kortom: dit Integraal Huisvestingsplan is het resultaat van een goede samenwerking en vele gesprekken tussen schoolbesturen en gemeente. Eén ding stond bij die gesprekken altijd voorop: de gedeelde wens om alle kinderen in onze gemeente een goede start in het leven te kunnen bieden. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst.

Veel leesplezier!

Karin Oyevaar
Wethouder

Inhoudsopgave

VOORWOORD	1
1 Inleiding.....	6
1.1 Wettelijk kader	7
1.2 Vertrekpunt: huidige situatie onderwijshuisvesting en IHP	9
2 Uitgangspunten voor het nieuwe IHP.....	11
2.1 Algemene uitgangspunten voor het IHP	11
2.2 Onderwijs en jeugd.....	12
2.3 Ruimtelijk beleid en voorzieningen	13
2.4 Kwaliteit en duurzaamheid.....	13
2.5 Kosten en financiering	14
2.6 Organisatie van projecten	14
2.7 Aanpak en structuur van het IHP.....	16
3 Schoolgebouwen in beeld	17
3.1 Aanpak	17
3.2 Basisonderwijs	19
3.3 Voortgezet onderwijs	22
3.4 Speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.....	23
4 Uitvoeringsprogramma	24
4.1 Besluit over meerjarenperspectief	24
4.2 Nieuwbouw of renovatie	24
4.3 Scenario's uitvoeringsprogramma: urgentie en haalbaarheid.....	25
4.4 Besluit over 2e uitvoeringsplan	27
4.5 Meerjarenperspectief.....	27
5 Financien	29
5.1 Toelichting op en uitgangspunten voor financiën van het plan.....	29
5.2 Investeringsprogramma en meerjarenperspectief structurele lasten	30

6 Integraal huisvestingsplan en proces	31
6.1 IHP gaat uit van samenwerking	31
6.2 De Verordening: kaders en proces	31
6.3 Samenwerken in projecten.....	31
7 Bijlagen.....	33

---

1 Inleiding

De huidige stand van zaken met betrekking tot onderwijshuisvesting in de gemeente Utrechtse Heuvelrug vraagt om een nieuw meerjarenperspectief. Het geldende integraal huisvestingsplan (IHP) van de gemeente Utrechtse Heuvelrug is een beleidsarm en geactualiseerd plan. Plannen die daarin zijn opgenomen zijn vertraagd. Er is een stevige behoefte om met de schoolbesturen snel aan de slag te gaan om de huisvesting toekomstgericht vorm te geven.

In de voorbereiding op een nieuw IHP onderwijshuisvesting is de gemeenteraad in januari 2023 betrokken bij de verkenning van de uitgangspunten. Niet alleen is een beeld geschetst van het wettelijk kader en de stand van zaken van de gebouwen, maar er is ook een dialoog gevoerd over de uitgangspunten van een nieuw plan.

Het nieuwe IHP moet een gedragen plan zijn, en een meerjarig perspectief bieden, in plaats van de jaarlijkse programma-afspraken. Dit uitgangspunt sluit aan bij de ontwikkeling van nieuwe wetgeving, waarin het IHP als instrument zal worden opgenomen. Bij de verkenning met de raad voor het IHP met de looptijd 2025-2040, zijn eerste stappen gezet. De uitkomsten van de verkenning met de raad waren:

- Het is een gezamenlijk plan van gemeente en schoolbesturen, waarin partijen zich binnen hun verantwoordelijkheid en wettelijke ruimte inzetten voor adequate huisvesting.
- Duurzaamheid is een vanzelfsprekend onderdeel van het meerjarenperspectief.
- We stimuleren de leefbaarheid in de kernen met de vestiging van een school. Dat sluit aan bij het programma Vitale Dorpen en de Omgevingsvisie Utrechtse heuvelrug waarin de visie op de fysieke leefomgeving voor 2040 is vastgelegd. De combinatie met voorzieningen op het gebied van welzijn, cultuur en sport is een kans.
- Benut binnen het wettelijke kader de beschikbare middelen en besteed deze doelmatig. Maak gebruik van beschikbare subsidies en verken mogelijkheden van financiering.
- Verken de mogelijkheden van woningbouw als onderdeel van het project om een schoolgebouw te bouwen of te renoveren (motie 27 mei 2021).

Met deze voorbereiding is de opdracht gestart om met de schoolbesturen samen te werken aan een Integraal Huisvestingsplan met draagvlak, om heldere uitgangspunten te formuleren en afspraken te maken voor de plannen in een uitvoeringsprogramma voor de komende 16 jaar (2025-2040).

1.1 Wettelijk kader

Onderwijshuisvesting

De zorgplicht voor onderwijshuisvesting is vastgelegd in onderwijswetgeving. Deze wetgeving vormt het kader waarbinnen samenwerking tussen de belangrijkste maatschappelijke partners zoals schoolbesturen, aanbieders van voorschoolse en naschoolse voorzieningen en de gemeente dient te leiden tot een strategische visie op onderwijshuisvesting, met daaraan gekoppeld een uitvoeringsplan.

De Wet op het Primair Onderwijs (WPO), de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) en de Wet op de Expertise Centra (WEC) vormen het algemeen juridische kader waarin alle regels en afspraken over onderwijshuisvesting zijn vastgelegd. In deze wetten is vastgelegd dat de gemeente en schoolbesturen gezamenlijk invulling geven aan de huisvesting van het onderwijs en bewegingsonderwijs (deze laatste maakt geen deel uit van dit IHP). De gemeente draagt zorg voor (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, eerste inrichting en onderwijsleerpakketten, herstel van constructiefouten en herstel en vervanging bij schade door bijzondere omstandigheden. Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van het Rijk financiële middelen om te kunnen voldoen aan deze zorgplicht. De uitvoering van de zorgplicht wordt geregeld via een juridisch instrument, de verordening. Op grond van de Gemeentewet (artikel 149), de WPO, de WVO en de WEC is de gemeenteraad verplicht bij verordening een regeling vast te stellen. De verordening bevat de basis van het onderwijshuisvestingsbeleid en regelt uitgangspunten voor onder andere de voorzieningen die schoolbesturen jaarlijks kunnen aanvragen bij een gemeente, criteria voor het toetsen van deze aanvragen en procedurele afspraken.

De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Utrechtse Heuvelrug is voor het laatst vastgesteld door de gemeenteraad in 2016. Momenteel is de VNG bezig met het ontwikkelen van een nieuwe modelverordening die gebaseerd is op de nieuwe wetgeving. Zodra deze nieuwe modelverordening bekend is, zal de verordening uit 2016 worden geactualiseerd.

Bouwbesluit (BBL)

Alle gebouwen in Nederland dienen te voldoen aan de voorschriften betreffende veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu, zoals vastgelegd in het Bouwbesluit. Vanaf 1 januari 2021 dienen nieuwe gebouwen te voldoen aan strengere eisen op het gebied van energieverbruik, namelijk de Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG) eis. Vanaf 1 januari 2024 maakt het aangescherpte Bouwbesluit onderdeel uit van de Omgevingswet, waarin alle wetten en regels met betrekking tot de fysieke leefomgeving zijn gebundeld.

Klimaatwet en klimaatakkoord

In de Klimaatwet is vastgelegd dat er in Nederland minder broeikasgassen moeten worden uitgestoten ten opzichte van 1990. Specifiek voor de onderwijssector is gekozen om een sectorale routekaart te maken om verduurzaming van schoolgebouwen volgens het klimaatakkoord te kunnen realiseren. Een aantal belangrijke aanbevelingen van die routekaart zijn:

1. Breng de kwaliteit en duurzaamheid van de huidige onderwijsportefeuille in kaart en bepaal een gezamenlijke visie op onderwijshuisvesting;
2. Stel een gezamenlijk IHP op als lokale routekaart. Schoolbesturen en gemeente maken afspraken over de grondslag van de meerjarenplannen onderhoud.;
3. Sluit aan op de wijkgerichte aanpak en de Regionale Energie Strategie;
4. Bouw waar mogelijk voor de eindnorm: Energie Neutraal Gebouw (ENG) en fris.

In de planvorming van dit IHP is de routekaart gevolgd.

IHP en renovatie als voorziening

In het voorjaar 2023 heeft de minister van OCW een wetsvoorstel met betrekking tot wetswijziging onderwijshuisvesting ter advies aan PO-raad, VO-raad en VNG voorgelegd. Dit is een vervolg op een eerder rapport van de drie genoemde partijen ten aanzien van de wijze waarop gekomen zou kunnen worden tot een meer doelmatige aanpak van bouw, beheer en onderhoud van schoolgebouwen in het funderend onderwijs. Onderdelen zijn het verplicht vaststellen van een integraal huisvestingsplan (IHP) van minstens vier jaar met een doorkijk van nog minstens twaalf jaar, het opnemen in de wet van renovatie als voorziening (voor bekostiging door de gemeente) in de huisvesting waar de gemeente voor verantwoordelijk is en het nuanceren van het investeringsverbod in het primair onderwijs. Met het voorliggende IHP wordt aan deze uitgangspunten uit het wetsvoorstel al voldaan. Renovatie is al in de huidige verordening van de gemeente Utrechtse Heuvelrug opgenomen. Bij de actualisatie zullen randvoorwaarden worden aangepast.

RPO voortgezet onderwijs

Met een Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO) geven scholen in het voortgezet onderwijs in een regio samen de onderwijsvoorzieningen vorm, bijvoorbeeld ten aanzien schoolsoorten en profielen. Het is een breed gedragen visie en plan voor het aanbod van voortgezet onderwijs in de regio. Het gaat dan om bijvoorbeeld krimp en groei, profielen en aansluiting op de behoefte van de arbeidsmarkt.

In november 2023 is voor de regio waar Utrechtse Heuvelrug onder valt een nieuw RPO vastgesteld. Voor de scholen in de gemeente Utrechtse Heuvelrug in Doorn en Maarsbergen geldt dat er weliswaar verschuivingen zijn in het aanbod van onderwijs, maar dat het geen significante invloed zal hebben op de ruimtebehoefte van de scholen, zoals deze nu op basis van de verordening kan worden vastgesteld. Het nieuwe RPO heeft een looptijd van 5 jaar.

1.2 Vertrekpunt: huidige situatie onderwijshuisvesting en IHP

Vertraging projecten

De gemeente Utrechtse Heuvelrug werkt al enige tijd met een integraal huisvestingsplan voor de ontwikkeling en investeringen in schoolgebouwen. Het thans geldende plan is echter verouderd en biedt geen passend meerjarenperspectief. De vertraging in de uitvoering van plannen is aanleiding om met een nieuw, gedragen plan een forse inhaalslag te maken. De gemeente heeft een stabiel en hoogwaardig aanbod van onderwijs, maar de gebouwen zijn voor een belangrijk deel sterk verouderd. In het bestuurlijk overleg is ruim aandacht besteed aan de behoefte om een inhaalslag te maken. Er is voor meerdere scholen urgentie. Maar er is ook oog voor de uitvoerbaarheid van het plan, waar het gaat om organisatie en financiën. In hoofdstuk 4 is dit vertaald in twee scenario's, en een afspraak over het tweede uitvoeringsplan. Met het nieuwe plan wordt een helder inzicht gegeven in de behoefte en in de financiële mogelijkheden om te versnellen, en in de komende 16 jaar te werken aan passende huisvesting.

Prognose

De prognose van de ontwikkeling van de leerlingaantallen vormt de grondslag voor de ruimtebehoefte van de scholen. De gemeente heeft een leerling-prognose laten opstellen voor het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs. Demografische invloeden, reeds bekende woningbouwplannen en het verkeer van scholieren over gemeentegrenzen heen is meegenomen in deze prognoses. De prognoses tonen over het algemeen een heel stabiel beeld van de leerlingaantallen per school of locatie. Op geen van de scholen is op basis van de prognose een grote fluctuatie te verwachten. Daar waar verschillen ontstaan, zijn deze per school verwerkt in de uitvoeringsplannen van dit IHP.

Speciaal onderwijs en Voortgezet Speciaal onderwijs

Binnen de gemeentegrenzen zijn meerdere vestigingen aanwezig van scholen in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs (SO en VSO). De gebouwen van Bartimeus, voor onderwijs aan kinderen met een visuele en vaak meervoudige beperking, zijn recent vernieuwd.

Het schoolbestuur CVO Groep biedt voortgezet speciaal onderwijs in Doorn (Beukenrode) en Maarsbergen (De Sprong). CVO Groep en NUOVO hebben aangegeven dat 5 samenwerkingsverbanden in de regio ten tijde van de behandeling van dit IHP-gesprekken voeren over de spreiding van de scholen.

De behoefte van de locaties in Doorn en Maarsbergen is niet meegenomen in de uitwerking van dit IHP. Zodra meer duidelijkheid bestaat over de uitkomsten van voornoemde gesprekken zullen CVO Groep en NUOVO dat inbrengen in het overleg van schoolbesturen met de gemeente. Verwachting is dat bij de behandeling van het volgende uitvoeringsplan van het IHP meer duidelijkheid kan worden gegeven over de ontwikkeling van het voortgezet speciaal onderwijs in de regio en de gevolgen voor de huisvesting in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Er wordt in het IHP wel rekening gehouden met projecten of investeringen, indien de gebouwen op basis van technische staat en leeftijd in aanmerking komen voor een aanpak. De projecten zijn dan aan het einde van het uitvoeringsprogramma opgenomen.

Besluiten met invloed op het IHP

In het thans geldende IHP zijn scholen opgenomen waarvoor al is besloten deze in uitvoering te nemen. Het betreft:

- RK Daltonschool Nicolaas van SKPO Het Sticht in Doorn
- OBS Wereldkidz Dolfijn van SOORH Wereldkidz in Driebergen
- OBS De Ontdekkingsreis van SOORH Wereldkidz in Driebergen

Voor deze scholen is al een keuze gemaakt, de ontwikkeling maakt derhalve geen onderdeel uit van de nieuwe uitvoeringsplannen in het IHP. De inhoudelijke uitgangspunten gelden wel. Doelstellingen op het gebied van een duurzame aanpak, de gezamenlijke benadering van het bouwproces en het onderzoek naar renovatie en locatie-ontwikkeling maken onderdeel uit van de aanpak van de projecten. De projecten zijn ook meegenomen in de financiële uitwerking, zodat voor de behandeling en besluitvorming van het IHP een volledig beeld wordt getoond van de krediet en dekking.

Recent heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de voorzieningenontwikkeling in de kern Maarn. Voornamelijk onderdeel van dat besluit was de vernieuwing van de scholen voor basisonderwijs. Het betreft:

- OBS Meent van SOORH Wereldkidz in Maarn
- OeBS De Ladder van Vereniging Oecumenisch onderwijs in Maarn

Ook voor deze scholen geldt dat al een keuze is gemaakt. Voor deze projecten geldt ook dat de afspraken over de gezamenlijke doelstellingen worden gevolgd en de projecten worden verwerkt in de financiële uitwerking.

De locatie Meander (Hoogstraat) maakt geen onderdeel uit van het plan, aangezien daar een ander regime van bekostiging geldt.

1.3 Eén plan

Het scholenlandschap is door het onderscheid in wet- en regelgeving en de spreiding van voorzieningen divers. Gemeentebestuur en schoolbesturen kiezen voor één plan met toekomstperspectief voor alle onderwijsgebouwen waarvoor de gemeente zorgplicht draagt. Dat ondersteunt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van kinderen binnen de gemeente en leidt voor gemeente en schoolbesturen tot vertrouwen en houvast voor de planperiode. Het IHP bevat niet alleen plannen, maar er worden ook afspraken gemaakt over de aanpak van projecten en het gezamenlijke proces om de voortgang te volgen en beheersen, met afspraken over het actueel houden en bijsturen van het IHP. Het is een basis voor passende ruimte voor talentontwikkeling in de gemeente:

- Solide inhoudelijke visie van gemeente en het betrokken onderwijs
- Meerjarenperspectief voor investeringen
- Uitvoeringsplannen voor betrokken scholen
- Afspraken over ieders rol en verantwoordelijkheid in het proces

2 Uitgangspunten voor het nieuwe IHP

De ontwikkeling van de vraag naar onderwijshuisvesting in de tijd bepaalt de wijze waarop een integraal huisvestingsplan wordt ingericht. Bij deze ontwikkelingen is de onderwijshuisvesting het onderwerp, maar blijft het kind het oogmerk van beleid en maatregelen. Naast het kwantitatieve aspect van omvang in vierkante meters en investeringen geldt dat de huisvesting ook of juist wordt beïnvloed wordt door inhoudelijke ontwikkelingen van het onderwijs, van de voorwaarden om het onderwijs te kunnen vormgeven, overheidsbeleid, de samenhang in de keten van onderwijs en van het aanbod van voorzieningen.

Gemeente en schoolbesturen hebben in gezamenlijke sessies de uitgangspunten voor een nieuw integraal huisvestingsplan vastgesteld. Per thema is gezamenlijk bepaald dat en op welke wijze deze onderwerpen een rol zullen en moeten spelen bij de ontwikkeling van onderwijshuisvesting. Dat zal niet in alle gevallen een direct gevolg hebben voor de individuele plannen, maar onderwijshuisvesting kan niet los worden gezien van ontwikkelingen op deze punten. Ze worden gezien als inhoudelijk kader voor het huidige IHP, en kunnen onderwerp van gesprek zijn voor partijen over het beleid en programma van het IHP, de 4-jaarlijkse uitvoeringsplannen of individuele projecten.

2.1 Algemene uitgangspunten voor het IHP

Toekomstbestendig

Het beleid, de uitvoeringsplannen en afspraken in het integraal huisvestingsplan zijn toekomstbestendig. We houden rekening met maatschappelijke ontwikkelingen, regels, beleid en plannen die van invloed zijn op de kwaliteit van de schoolgebouwen in de nabije toekomst. De reële verwachting van de ontwikkeling van onderwijs, voorzieningen, prognose, techniek en omgeving vormen de grondslag voor het plan.

Duurzaam

Het plan ondersteunt een duurzame ontwikkeling van de onderwijsgebouwen, en de onderwijsgebouwen volgen het beleid op dat gebied van gemeente en overheden. Dat betreft niet alleen energiegebruik, maar ook de duurzame inpassing in maatschappij en omgeving. De onderwijsgebouwen maken als voorziening onderdeel uit van een gebouwde omgeving die toegankelijk is en waar rekening wordt gehouden met biodiversiteit en veranderingen in klimaat.

Flexibel

We realiseren gebouwen voor een periode van minimaal 40 jaar. Wat we echter zeker weten is dat het gebruik, het onderwijs, verandert. Dat heeft gevolgen voor de ruimtebehoefte en het programma van eisen van gebouwen. Niet alles kan worden voorzien, maar in de plannen van nieuwe gebouwen wordt waar mogelijk rekening gehouden met functionele aanpassingen in de toekomst, groei of krimp en alternatief gebruik.

Het IHP gaat over huisvesting, maar er is meer

De ruimtebehoefte is gebaseerd op het aantal leerlingen. Maar schoolbesturen hebben in praktijk te maken met vele vraagstukken en uitdagingen die gevolgen kunnen hebben voor de inrichting van het onderwijs en de schoolgebouwen. Dat zijn actuele vraagstukken zoals het lerarentekort, arrangementen van onderwijs en welzijnsvoorzieningen of het opvangen van vluchtelingen. In het

IHP zijn plannen voor de huisvesting uitgewerkt en geprogrammeerd, maar schoolbesturen en gemeente blijven met elkaar in gesprek om de actuele ontwikkeling van het onderwijs, en de gevolgen voor de onderwijshuisvesting, van een antwoord te voorzien. Daarbij onderkennen gemeente en schoolbesturen nadrukkelijk de aandacht voor thuiszitters, het leerlingenvervoer, en de kansengelijkheid. Dat staat hoog en continu op de agenda van schoolbesturen en gemeente, en wordt waar mogelijk en nodig in het proces van het IHP meegenomen.

Duidelijke kaders

Het IHP is een beleidsdocument waarin schoolbesturen en gemeente het perspectief, maar ook de plannen maken voor adequate onderwijshuisvesting. Er zijn duidelijke kaders waarbinnen afspraken zijn gemaakt, en waar partijen met elkaar aan blijven werken. De kaders helpen partijen bij het realiseren van projecten, maar ook bij het proces in de komende jaren om samen te blijven werken aan de onderwijshuisvesting. Kaders zijn duidelijk, maar niet star.

Afspraken en verwachtingen waarmaken

Het IHP is niet vrijblijvend. Er zijn achterstanden ontstaan bij de uitwerking van het vorige IHP. Er is in het nieuwe plan gestreefd naar een haalbare afspraak over de uitvoering van nieuwe plannen, gestoeld op een gedegen financiële verwachting. Dat vraagt nu van schoolbesturen en gemeente inzet om de plannen waar te maken.

2.2 Onderwijs en jeugd

Prognose

De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft een hele stabiele leerlingenprognose. Dat geldt voor alle leeftijden, en voor alle kernen binnen de gemeente. De prognose is de basis voor de omvang van nieuwe plannen voor de scholen. De prognose zal periodiek worden geactualiseerd. Er zijn geen bijzondere aandachtspunten bij de opstelling van dit IHP.

Iedere kern een school

De gemeente heeft als beleid om het voorzieningenniveau in elke kern zo veel mogelijk te handhaven. In iedere kern is een school, en bij voorkeur een keuze voor ouders. Dat hoeft niet in alle gevallen de huidige keuze te blijven. Scholen gaan over vestiging. Indien het nodig is maken schoolbesturen in het basisonderwijs afspraken over de spreiding en omvang van scholen zodat alle scholen in die kern levensvatbaar kunnen blijven (ouders moeten iets te kiezen hebben).

Kansengelijkheid

Kansengelijkheid en inclusie zijn onderwerpen in het OOGO. Scholen en gemeente maken afspraken over spreiding en toewijzing als dat nodig is. Er is afgesproken ruimtelijk rekening te houden met inclusie, maar per project wordt bepaald of het daarvan onderdeel uitmaakt en gevolgen heeft voor de ruimtebehoefte.

Voorzieningen opvang

De schoolbesturen zien de verbinding van het onderwijs met opvangvoorzieningen voor kinderen van 0 tot 12 jaar inmiddels als vanzelfsprekend. De huisvesting kan een belangrijke bijdrage leveren aan de integrale benadering en de verlengde schooldag die zij als uitgangspunt zien voor het aanbod. Gemeente en scholen stimuleren dat waar dat kan, en geven daar op basis van ontwikkeling van wetgeving, dienstverlening, maatschappijvisie en lokale behoefte invulling aan. De schoolbesturen

hechten zeer aan betrokkenheid van de gemeente bij de financiering om integrale kindcentra mogelijk te maken. De gemeente bepaalt echter per opgave of de investering in kinderopvang kan worden voorgefinancierd. Uitgangspunt voor de gemeente is 'nee, tenzij'. Voornaamste redenen zijn dat het geen gemeentelijke taak is, en het de investeringsruimte voor onderwijsruimte kan beperken. De schoolbesturen hebben liever dat de gemeente 'ja, mits' als uitgangspunt hanteert, zoals in het land in de meerderheid van de gemeenten gebeurt.

2.3 Ruimtelijk beleid en voorzieningen

Wonen

De gemeente ziet het als opdracht om het realiseren van woningen bij elk nieuw plan voor onderwijshuisvesting te onderzoeken. De schoolbesturen zien het als een plicht om ook aan deze maatschappelijke behoefte een bijdrage te leveren en te verkennen of dat haalbaar is. Maar de ervaringen van de schoolbesturen van wonen boven de school zijn niet positief. Het mag niet leiden tot extra werk of overlast. Voor elk project zal vooraf worden verkend of de locatie en de planvorming van de school kan worden gecombineerd met woningbouw. Voor de schoolbesturen geldt dat het de voortgang niet mag beperken, en dat de gemeente voor haar aandeel in de planvorming verantwoordelijkheid neemt.

Overige voorzieningen

Scholen hebben een belangrijke positie in het voorzieningenniveau van de kern of wijk. Indien er ruimte en behoefte is om samen te werken met maatschappelijke partners op het gebied van welzijn of zorg, wordt dat bij aanvang van de projecten verkend. Zo kan een bijdrage worden geleverd aan brede maatschappelijke voorzieningen in de wijk. Ook hiervoor geldt dat bij aanvang van een project duidelijkheid moet bestaan over de behoefte en bekostiging, zodat het de voortgang van de projecten niet belemmert.

2.4 Kwaliteit en duurzaamheid

Basiseisen ruimte en techniek

De ambitie is om het Kwaliteitskader van Ruimte-OK (kennisorganisatie huisvesting onderwijs van VNG, PO-raad, VO-raad en Waarborgfonds kinderopvang) als uitgangspunt voor de scholen te hanteren. Er wordt gestreefd naar een hoog kwaliteitsniveau, maar ook een doelmatige inzet van de middelen die de gemeente beschikbaar heeft. Het Bouwbesluit geeft op technisch gebied en duurzaamheid de minimale eisen (Bijna Energie Neutraal Gebouw, BENG). Er zullen gerichte keuzes moeten worden gemaakt voor de toepassing van het Kwaliteitskader indien dat leidt tot een overschrijding van de budgettaire uitgangspunten.

Duurzaamheid

Gemeente en schoolbesturen zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de lange-termijn doelstellingen op het gebied van klimaat en natuur als wenkend perspectief aan te houden voor de nieuwe schoolgebouwen. De gemeenteraad heeft in september 2023 een besluit genomen over het programma 2023-2030: "Samen duurzaam doen". Daaraan wordt met dit IHP voldaan.

ENG is een gezamenlijke ambitie voor nieuwe scholen. De stap van BENG naar ENG kan door schoolbesturen worden gefinancierd, mits dat rechtmatig gebeurt. Dat betekent dat de bekostiging door de schoolbesturen moet worden terugverdiend in de exploitatie. Dat geven we een plek in de voorbereiding en het ontwerp van de nieuwe scholen.

Duurzaamheid beperkt zich niet tot energie. We vinden dierenwelzijn en klimaatadaptatie, maar ook groene schoolpleinen belangrijk en nemen dat mee bij de doelstellingen van projecten. Bij elk project wordt de haalbaarheid daarvan vooraf getoetst aan vigerend beleid van de gemeente. Er is afgesproken om de ontwikkeling van circulair te bouwen te volgen, maar dat niet te zien als uitgangspunt. Bij de behandeling van het volgende uitvoeringsplan wordt bekeken of de ontwikkeling aanleiding geeft om daarover concrete afspraken te (kunnen) maken.

2.5 Kosten en financiering

Reële kosten als uitgangspunt

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten stelt jaarlijks een uitgangspunt vast voor de berekening van de bouwkosten van een school. Hoewel de laatste jaren deze berekening meermalen naar boven is bijgesteld, weerspiegelt het niet de werkelijke kosten voor het bouwen van een school volgens de eisen die het Bouwbesluit stelt. In dit IHP zijn de werkelijke bouwkosten als uitgangspunt genomen voor de doorrekening van het meerjarenperspectief van krediet en dekking in de gemeentelijke begroting.

Renovatie is een voorziening.

In het wetsvoorstel dat thans in behandeling is, is renovatie ook opgenomen als voorziening, naast onder meer nieuwbouw. Ook in het IHP is renovatie als voorziening opgenomen. Daarbij wordt voor de bouwkosten uitgegaan van het feit dat we technisch ook het Bouwbesluit of ENG willen realiseren. Een verkenning of renovatie haalbaar is zal onderdeel uitmaken van het plan van aanpak per project. Er zal gemotiveerd moeten worden afgeweken van het uitgangspunt om ook bij renovatie het schoolgebouw toekomstgericht – met ambitie ENG – aan te passen.

Meerjarenperspectief kosten

Bij de uitwerking van het IHP worden de investeringen en kosten voor een periode van 16 jaar (planperiode 2025-2040) in beeld gebracht. Stichtingskosten worden geïndexeerd, en investeringen op basis daarvan verwerkt. Zo ontstaat een reëel beeld van benodigde budgetten voor investeringen en structurele gevolgen voor de begroting. Alleen indien de index aanmerkelijk afwijkt van de structurele aanname is aanpassing van uitgangspunten van de individuele projecten nodig.

Voorfinanciering van stap naar ENG

De gemeente en schoolbesturen hebben de ambitie van ENG als uitgangspunt. Daarbij hoort een investeringsbijdrage van de schoolbesturen (mits rechtmatig). Indien het schoolbestuur de betreffende bijdrage niet kan voorfinancieren is voorfinanciering door de gemeente bespreekbaar.

2.6 Organisatie van projecten

Schoolbestuur is bouwheer

De Wet op het Primair Onderwijs (WPO), de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) en de Wet op de Expertise Centra (WEC) geven heldere uitgangspunten voor de uitvoering van de bouw van scholen. Het schoolbestuur is bouwheer, tenzij daarover andere afspraken worden gemaakt. In de gemeente Utrechtse Heuvelrug is dat ook het uitgangspunt. Indien de complexiteit van een project toeneemt vanwege de samenhang met andere voorzieningen, wonen, sport of de omgeving, kan voor een andere vorm van het bouwheerschap worden gekozen.

Elk project een plan van aanpak

Het schoolbestuur stelt samen met gemeente een haalbaar plan van aanpak op als basis voor het voorbereidingskrediet. Zo wordt aan de voorkant van het proces van voorbereiding en bouwen al verkend en vastgesteld wat het programma is van het plan en met welke voorwaarden partijen aan de slag gaan. Het plan van aanpak bestaat uit:

1. Functies en ruimtelijk Programma
2. Technisch kader, duurzaamheidsambitie en de afweging van renovatie
3. Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en voorzieningen
4. Begroting van het schoolgebouw, dekking van overige functies
5. Planning van ruimtelijke ordening en schoolgebouw
6. Taken en verantwoordelijkheden van bouwheer en gemeente
7. Organisatie van het project, fasering en besluitvorming
8. Risico's en actuele thema's (denk aan bijvoorbeeld netcongestie)
9. Verantwoording

Krediet IHP gaat over de school

Het IHP gaat over de plannen voor nieuwe schoolgebouwen. Dat is gebaseerd op wetgeving en verordening. De berekeningen van het krediet betreffen de stichtingskosten van het gebouw. Het slopen en de eventuele aanpassing van het Omgevingsplan en een bouwrijpe kavel behoren daar niet toe. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de verdeling van kosten die tot de normkostenvergoeding behoren.

Onderdeel normkostenvergoeding	Geen onderdeel normkostenvergoeding
Projectmanagement	Tijdelijke huisvesting
Ontwerpkosten	Sloopkosten
Advieskosten	Bodemonderzoek
Onderzoek voor omgevingsvergunning	Bouwrijp maken grond
Leges	Aansluiting terrein openbare ruimte
Vaste inrichting	Aanpassen infrastructuur rondom locatie
Aansluiting NUTS	Onderzoek voor wijziging Omgevingsplan
Toeslagen fundering en bemaling	Aankoop grond
Bouwkosten	Losse inrichting (schoolbestuur)
BTW	Eerste inrichting (indien nog niet bekostigd)
	Verhuiskosten
	Gemeentelijke plankosten en inzet

Tabel 1: onderdeel normkostenvergoeding

Projectorganisatie

Bij het bouwen van een nieuwe school richt de bouwheer een projectorganisatie in. Deze bestaat in de regel tenminste uit een projectgroep, met betrokkenheid van de school en de adviseurs van het bouwproject, en een stuurgroep, waarin door het schoolbestuur besluiten worden genomen op het gebied van de kwaliteit, kosten en planning en de voortgang wordt bewaakt. De gezamenlijk

geformuleerde uitgangspunten, en de ervaring met het bouwen van scholen, maakt het nodig en nuttig dat de gemeente actief betrokken is in deze projectorganisatie.

Om de voortgang van proces en besluiten te bevorderen en te ondersteunen, neemt de gemeente tenminste deel aan de stuurgroep, waarin de besluiten over de afronding van fasen en bijvoorbeeld de aanbesteding worden genomen. Ook stelt de gemeente een contactpersoon aan voor de projectleider. Indien aard en omvang van het project dat vraagt zal de gemeente (kunnen) deelnemen aan een projectgroep.

2.7 Aanpak en structuur van het IHP

Versnelling

Er is een achterstand ontstaan bij de uitvoering van de plannen voor de onderwijshuisvesting. Met dit IHP wordt beoogd om een versnelling te realiseren voor de omvangrijke opgave. Het college stelt zich ten doel om “elke jaar een nieuwe school” te kunnen realiseren, zodat de gebouwen door de uitvoering van dit plan weer aan de verwachtingen voldoen. Over de vastgestelde plannen uit huidige IHP bestaat geen discussie. De scholen Nicolaas, Ontdekkingsreis en Dolfijn hebben een bevestiging van nieuwe huisvesting. Dat geldt ook voor de scholen in Maarn, als gevolg van het recente Raadsbesluit. De scholen die met een indicatieve planning in de voorgaande plannen zijn opgenomen, zijn voor dit IHP en het nieuwe uitvoeringsprogramma opnieuw in de beoordeling opgenomen.

Aanpak per kern

Voor het basisonderwijs is per kern gekeken naar de samenhang van de onderwijsvoorzieningen. Voor alle kernen is gekeken naar de aanwezigheid van voorzieningen, de spreiding, de keuzemogelijkheid van ouders en de logische volgorde van een aanpak. Daarbij is gebruik gemaakt van de kennis die de schoolbesturen zelf hebben van de gebouwen en de behoefte en noodzaak om te vernieuwen. Met name voor de kernen Doorn, Driebergen en Leersum is ook de volgorde van de projecten van belang voor een gedegen uitvoeringsprogramma.

Uitvoeringsplannen

Op basis van de uitgangspunten en bespreking en waardering van de locaties zijn uitvoeringsplannen opgesteld. Het IHP bestrijkt een planperiode van 16 jaar. Dat bestaat uit 4 periodes van elk 4 jaar. Voor het eerste uitvoeringsplan is een voorstel uitgewerkt voor de start van de projecten. Met het besluit over het IHP wordt ook dit eerste uitvoeringsplan (2025-2028) vastgesteld. Voor het tweede uitvoeringsplan (2029-2032) is richting gegeven aan de start van de projecten. Dat laatste vormt het uitgangspunt voor de behandeling en besluitvorming over dit uitvoeringsplan in de gemeenteraad in 2027. Voor de gehele planperiode van het IHP (2025-2040) zijn de financiële uitkomsten in beeld gebracht.

IHP-overleg

Met het IHP en de uitvoeringsplannen zijn belangrijke gezamenlijke stappen gezet voor toekomstbestendige huisvesting van het onderwijs. Maar de omgeving verandert continu. Daarom wordt tenminste een maal per jaar de voortgang van de projecten en de uitvoering van plannen in een bestuurlijk overleg besproken en vastgesteld. Daarbij komen ook nieuwe ontwikkelingen aan de orde en kunnen voorstellen worden besproken om plannen bij te stellen. Periodiek wordt de

prognose vernieuwd, zodat de ruimtelijke en normatieve uitgangspunten zo nodig kunnen worden bijgesteld. Alles is bespreekbaar en partijen hebben de plicht om informatie in te brengen die van invloed kan zijn op de uitgangspunten en uitvoeringsplannen.

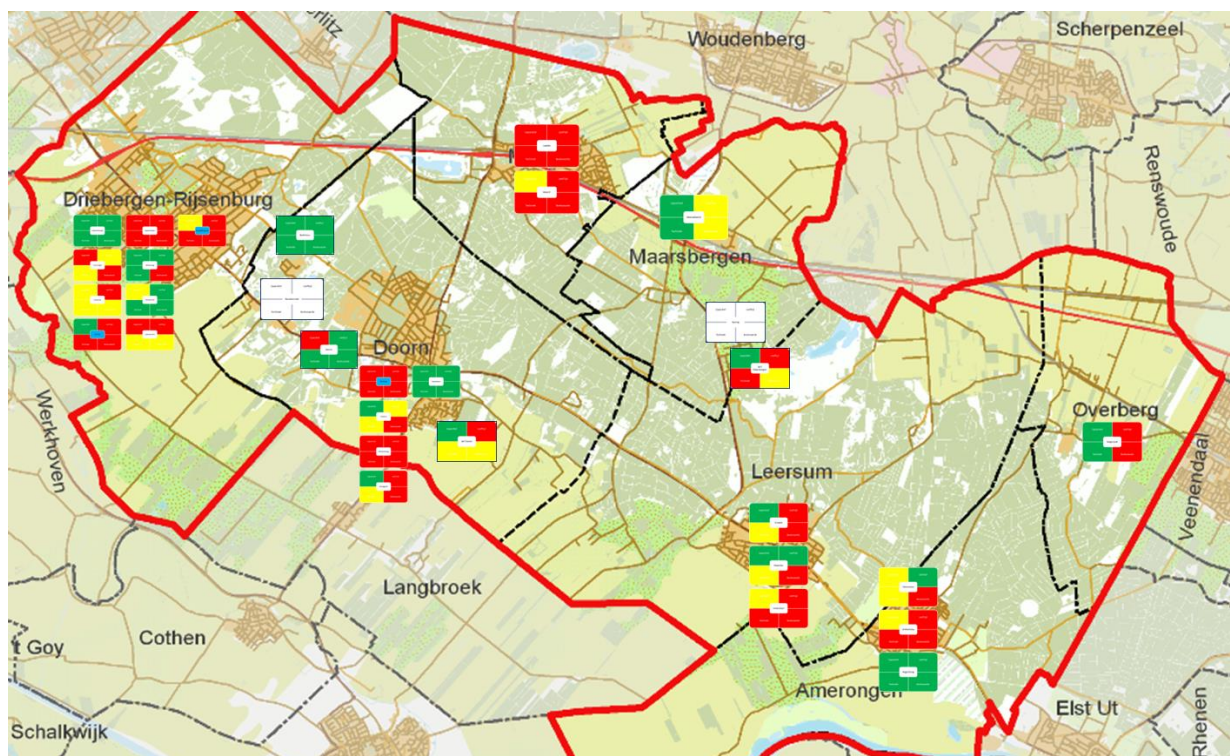
3 Schoolgebouwen in beeld

3.1 Aanpak

Het integraal huisvestingsplan is een plan van alle schoolbesturen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. Om te komen tot een programma, en de prioritering van de plannen voor nieuwe scholen, zijn technische en financiële uitgangspunten per school in beeld gebracht.

Bij de beschouwing van de schoolgebouwen zijn een aantal werkbijeenkomsten per kern gehouden om zo ook de lokale samenhang van het onderwijs in de kernen te betrekken bij de waardering. Voor het voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs is één aparte groep voor de gehele gemeente gemaakt, vanwege de aard en spreiding van de gebouwen en het beperkte aantal schoolbesturen.

In het basisonderwijs zijn werksessies gehouden voor de kernen Doorn, Driebergen en Leersum. Voor de overige kernen heeft een gesprek plaatsgevonden met betrokken schoolbesturen. In Maarn was namelijk recent een besluit genomen over de nieuwe huisvesting van scholen in het basisonderwijs. In Overberg, Maarsbergen en Amerongen is het aantal betrokken schoolbesturen beperkt, en/of was het uitgangspunt voor de projecten voor het eerste uitvoeringsplan al min of meer bekend. In het gesprek zijn de uitgangspunten getoetst.

Afbeelding 1: spreiding en waardering

In de werksessies en gesprekken is voor alle scholen op basis van de beschikbare informatie een beeld geschetst van de staat van het gebouw en de mogelijkheden of ruimte om te komen tot een haalbaar plan voor de eerste uitvoeringsperiode. Daarbij is gekeken naar:

Ruimtebehoefte

Op basis van de prognose 2023 kan de ruimtebehoefte worden bepaald van de school voor nieuwe planvorming. Daarbij wordt 15 jaar vooruitgekeken. Dat is voor alle scholen vergeleken met de capaciteit die het huidige gebouw heeft.

Leeftijd van het gebouw

Voor alle gebouwen is vastgesteld wat het jaar is van de laatste nieuwbouw of grootschalige renovatie of aanpassing. In een paar gevallen betreft dat delen van het gebouw of bouwdelen. Daarmee is in de waardering rekening gehouden.

Techniek en instandhouding

Op basis van een gesprek met vertegenwoordigers van het schoolbestuur en/of de beoordeling van een meerjarenonderhoudsplan (inclusief conditiemeting) is de stand van de techniek van een waardering voorzien, waarbij ook rekening is gehouden met grote uitgaven op het gebied van instandhouding. In de gesprekken met de besturen is gesproken over de waardering van de besturen over de gebouwen als het gaat over ontwikkelingen in het onderwijs, dan wel de verantwoordelijkheid die de schoolbesturen hebben op het gebied van de gebouwen (exploitatie, instandhouding).

Financiële waarde

Alle investeringen van schoolgebouwen worden door de gemeente geactiveerd, waarna er wordt afgeschreven op de boekwaarde. Bij een nieuwe investering zal moeten worden gewogen of de nieuwe boekwaarde zich verhoudt tot de werkelijke waarde van het gebouw en worden vastgesteld wat de (eenmalige) afwaardering is ten laste van de exploitatie.

In de gesprekken stond het onderwijs centraal. Er is de besturen gevraagd naar andere ontwikkelingen die van invloed zijn op de ruimtebehoefte van de scholen. En er is gekeken naar het voorzieningenniveau en reeds bekende plannen voor woningbouw. Onder andere is gesproken over de aard van de kern en hoe zich dat reflecteert op het voorzieningenniveau in zijn algemeenheid en op de schoollocaties in het bijzonder. Ook de bewegingen van leerlingen vanuit de kern naar scholen in andere kernen zijn aan de orde geweest. Zo is met de partijen in de breedte geïnventariseerd welke opgaven er liggen en welke kansen of mogelijkheden dat biedt voor het nadenken over de vernieuwingsopgave van de onderwijshuisvesting.

Naast de 'foto' van de kern is gekeken naar mogelijke locaties voor nieuwbouw van schoolgebouwen en naar mogelijkheden om tijdelijk gebruik te maken van bestaande voorzieningen door een school ten behoeve van het realiseren van een renovatie of vervangende nieuwbouw. Voor bijna alle locaties geldt dat er weinig alternatieve locaties beschikbaar zijn voor de nieuwbouw van de scholen. Voor de Wijngaard en Voetius geldt dat er een keuze is om de scholen te vestigen, uitgaande van gezamenlijke huisvesting op één van de huidige locaties. In Driebergen en Leersum spelen beschikbare locaties voor tijdelijke huisvesting een rol bij de volgorde van plannen.

Dat heeft voor het basisonderwijs per kern en voor het VO-gemeente breed geleid tot een inzicht in de staat van de gebouwen en de noodzaak of behoefte om de huisvesting te vernieuwen.

3.2 Basisonderwijs

Het aanbod van het basisonderwijs is verspreid over de zeven kernen van de gemeente.

Doorn

De huidige basisscholen bieden in Doorn een goede spreiding van het onderwijsaanbod en keuzemogelijkheden voor ouders. Op basis van de analyse van de gebouwen en de verwachte ontwikkelingen die partijen in deze kern zien, is er overeenstemming over de urgentie en prioritering, die door de waardering wordt ondersteund. Dat geldt met name voor CBS De Sterrenboog op alle genoemde punten.

OBS Kameleon heeft een nieuw schoolgebouw uit 2017. Voor deze school is geen plan in het nieuwe IHP opgenomen.

Voor RK Daltonschool Nicolaas is reeds vastgesteld dat de school een nieuw gebouw krijgt volgens het voorgaande huisvestingsplan. Voor de uitvoering van dit project zullen de uitgangspunten en kaders van het nieuwe IHP worden aangehouden, en voor dit project zijn de investeringen, krediet en jaarlasten volgens de thans geldende uitgangspunten meegenomen in de uitwerking.

In de gesprekken met de beide schoolbesturen van GBS Voetius en CBS Wijngaard is vastgesteld dat een gezamenlijke aanpak van de nieuwe huisvesting past bij de huidige staat van de scholen en schoolgebouwen. Beide schoolgebouwen bieden veel meer capaciteit dan nodig is op basis van de prognose. Er is enige urgentie voor nieuwe huisvesting voor de scholen in de wijk. Dat kan samen, op één locatie, waarmee de andere locatie vrij kan komen voor een alternatieve ontwikkeling, zoals woningbouw. Voorstel is om de haalbaarheid van samenwerking en gebiedsontwikkeling nader te onderzoeken, zodat bij de besluitvorming over het volgende uitvoeringsplan (besluit in 2027) de projectdefinitie kan worden vastgesteld.

School	Ruimte behoefte	Leeftijd	Techniek	Boekwaarde	Gesprek urgentie
RK Daltonschool Nicolaas	●	●	●	●	Vastgesteld plan voorgaande IHP
GBS Voetiussschool	●	●	●	●	Haalbaarheid samenwerking/ gebiedsontwikkeling
CBS De Sterrenboog	●	●	●	●	Urgentie
CBS De Wijngaard	●	●	●	●	Haalbaarheid samenwerking/ gebiedsontwikkeling
OBS Kameleon	●	●	●	●	Geen plan in nieuwe IHP

Tabel 2: scholen Doorn

Driebergen

De huidige basisscholen bieden in Driebergen een goede spreiding van het onderwijsaanbod en keuzemogelijkheden voor ouders. Voor zowel OBS De Ontdekkingsreis als OBS Wereldkidz Dolfijn is vastgesteld dat de school een nieuw gebouw krijgt volgens het voorgaande huisvestingsplan. Voor de uitvoering van dit project zullen de uitgangspunten en kaders van het nieuwe IHP worden aangehouden, en voor dit project zijn de investeringen, krediet en jaarlasten volgens de thans geldende uitgangspunten meegenomen in de uitwerking.

Op basis van de analyse van de gebouwen en de verwachte ontwikkelingen die partijen in deze kern zien, is er overeenstemming over de urgentie en prioritering. Voor RK Daltonschool Valkenheuvel en CBS De Zonheuvel zijn geen plannen opgenomen in het IHP. Deze scholen komen vanwege recente nieuwbouw of renovatie niet voor een nieuw plan in aanmerking.

Voor de vestiging van CBS De Kring aan de Sparrenlaan geldt op basis van de beoordeling en de gesprekken met de schoolbesturen urgentie. De ruimtebehoefte en technische staat maken een ingreep noodzakelijk.

Voor vier scholen in Driebergen geldt dat er geen urgentie is om het project voor een aanpak van renovatie of nieuwbouw op te nemen in het eerste uitvoeringsplan, maar dat een aanpak binnen ca. 10 jaar in de rede ligt. Van ABBS De Vuurvogel en CBS Coolsma zijn de gebouwen in voldoende technische staat voor de exploitatie in de komende jaren. ABBS De Vuurvogel heeft een gebouw uit 1984, met een gedegen staat van onderhoud. Omdat op basis van de technische conditie grote onderhoudsingrepen zijn te verwachten over ca. 10 jaar is deze school opgenomen in de volgende uitvoeringsperiode van 4 jaar. CBS Coolsma heeft een gebouw uit de jaren 70, maar heeft met eigen middelen geïnvesteerd in technische staat en duurzaamheidsmaatregelen, zodat de urgentie voor een aanpak in het eerste uitvoeringsplan niet aanwezig is.

De huisvesting van CBS De Kring aan de Akkerweg is onderdeel van een VvE. De capaciteit van dit gebouw is groter dan de ruimtebehoefte. Er is nu geen urgentie om dit gebouw van een aanpak te voorzien, maar advies is om bij het volgende uitvoeringsplan te beoordelen of de ruimtebehoefte en voorwaarden aanleiding zijn voor een aanpak, in relatie tot positie in de VvE.

CBS De Uilenburcht bestaat uit verschillende bouwdelen met een eigen leeftijd en technische staat. Er is geen urgentie om daarvoor in het eerste uitvoeringsplan in een aanpak te voorzien, maar op basis van de leeftijd en technische staat van een deel van de gebouwen van deze school is een aanpak in het volgende uitvoeringsplan opgenomen.

School	Ruimte behoefte	Leeftijd	Techniek	Boekwaarde	Gesprek urgentie
RK Daltonschool Valkenheuvel	●	●	●	●	Geen plan in nieuwe IHP
ABBS De Vuurvogel	●	●	●	●	Geen urgentie eerste uitvoeringsplan
CBS Coolsma	●	●	●	●	Geen urgentie eerste uitvoeringsplan
OBS Wereldkidz Dolfijn	●	●	●	●	Vastgesteld plan voorgaande IHP
CBS De Kring, Sparrenlaan	●	●	●	●	Urgentie
CBS De Kring, Akkerweg	●	●	●	●	Geen urgentie eerste uitvoeringsplan
CBS De Zonheuvel	●	●	●	●	Geen plan in nieuwe IHP
CBS De Uilenburcht	●	●	●	●	Geen urgentie eerste uitvoeringsplan
OBS De Ontdekkingsreis	●	●	●	●	Vastgesteld plan voorgaande IHP

Tabel 3: scholen Driebergen

Leersum

In de kern Leersum bestaat het onderwijsaanbod uit drie scholen van twee besturen. Het gebouw van OBS Meander Hoogstraat valt onder een ander regime van bekostiging. Deze school krijgt vervangende tijdelijke huisvesting via de OHBA-regeling. Voor OBS Meander aan de Dreef is op basis van leeftijd en perspectief geen plan opgenomen in het nieuwe IHP tot 2040.

Voor CBS De Schakel en CBS De Hoeksteen is vastgesteld dat er urgentie is voor een aanpak van renovatie of nieuwbouw. Op basis van de leeftijd van CBS De Hoeksteen en capaciteit van CBS De Schakel en de mogelijkheid om dat te benutten als tijdelijke huisvesting is voorgesteld om de scholen volgtijdelijk uit te voeren.

School	Ruimte behoefte	Leeftijd	Techniek	Boekwaarde	Gesprek urgentie
CBS De Schakel					Urgentie
OBS Meander, Dreef					Geen plan in nieuwe IHP
OBS Meander, Hoogstraat					Ander regime van bekostiging
CBS De Hoeksteen					Urgentie

Tabel 4: scholen Leersum

Amerongen

In de kern Amerongen bestaat het onderwijsaanbod uit drie scholen van twee besturen. Voor OBS Sterrenbos en CBS De Regenboog is geen plan opgenomen in het nieuwe IHP.

CBS Wilhelminaschool kent urgentie en heeft op basis van de monumentale status de aanpak renovatie gekregen. Deze aanpak wordt door het bestuur ondersteund.

School	Ruimte behoefte	Leeftijd	Techniek	Boekwaarde	Gesprek urgentie
OBS Sterrenbos					Geen plan in nieuwe IHP
CBS Wilhelminaschool					Urgentie, renovatie
CBS De Regenboog					Geen plan in nieuwe IHP

Tabel 5: scholen Amerongen

Maarn

De aanpak van beide schoolgebouwen in Maarn is onderdeel van een raadsbesluit in november 2023. Op basis van dit besluit maken de plannen geen onderdeel uit van de besluitvorming over het eerste uitvoeringsplan van het IHP, maar zijn investeringen, krediet en jaarlasten wel met dezelfde uitgangspunten meegenomen in de uitwerking van het IHP.

School	Ruimte behoefte	Leeftijd	Techniek	Boekwaarde	Gesprek urgentie
OeBS De Ladder					Vastgesteld plan in besluit raad Maarn
OBS Meent					Vastgesteld plan in besluit raad Maarn

Tabel 6: scholen Maarn

Maarsbergen

School	Ruimte behoefte	Leeftijd	Techniek	Boekwaarde	Gesprek urgentie
OBS Merseberch					Geen urgentie eerste uitvoeringsplan

Tabel 7: scholen Maarsbergen

In de kern Maarsbergen is één basisschool gevestigd. Voor deze school is op basis van leeftijd, technische staat en mening van het bestuur geen urgentie vastgesteld in het eerste uitvoeringsplan.

Overberg

School	Ruimte behoefte	Leeftijd	Techniek	Boekwaarde	Gesprek urgentie
CBS De Wegwijzer					Geen urgentie eerste uitvoeringsplan

Tabel 8: scholen Overberg

In de kern Overberg is één basisschool gevestigd. Voor deze school is op basis van de capaciteit, technische staat en mening van het bestuur geen urgentie vastgesteld in het eerste uitvoeringsplan.

3.3 Voortgezet onderwijs

School	Ruimte behoefte	Leeftijd	Techniek	Boekwaarde	Gesprek urgentie
Revius Lyceum					Uitbreiding urgent
NXT Maarsbergen (vakcollege)					Urgentie
NXT Doorn (Schoonoord/MAVO Doorn)					Geen urgentie eerste uitvoeringsplan

Tabel 9: scholen Voortgezet Onderwijs

Er zijn 3 scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. De scholen hebben een eigen profiel en onderwijsaanbod. De spreiding van scholen is in een recent RPO vastgesteld, hetgeen geen gevolgen heeft voor de ruimtebehoefte van de scholen.

Het Revius lyceum heeft recent een nieuw schoolgebouw gerealiseerd. De omvang (capaciteit) van het nieuwe gebouw voldoet niet aan de ruimtebehoefte. Dat wordt ondersteund door de prognose. Een deel van de leerlingen is nog gehuisvest in een verouderd en tijdelijk gebouw. Dat moet worden vervangen en de nieuwbouw uitgebreid.

Voor de locatie NXT Doorn is een aanpak nodig maar nog geen urgentie in het eerste uitvoeringsplan.

NXT Maarsbergen is gehuisvest in een verouderd gebouw, waarvan de capaciteit veel groter is dan de huidige ruimtebehoefte en enkele bouwdelen in de afgelopen 20 jaar zijn vernieuwd. Er is ook een nieuwe gymzaal gerealiseerd, maar die is geen onderdeel van beleid en uitvoeringsplan in het IHP. Op basis van de technische kwaliteit van het verouderde gebouw is een aanpak nodig. De vernieuwingen in de laatste 20 jaar leiden bij een aanpak in het eerste uitvoeringsplan tot een aanzienlijke afwaardering ten laste van de exploitatie.

3.4 Speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

School	Ruimte behoefte	Leeftijd	Techniek	Boekwaarde	Gesprek urgentie
Beukenrode	●	●	●	●	Aanhouden, geen urgentie eerste uitvoeringsplan
De Sprong	●	●	●	●	Aanhouden, geen urgentie eerste uitvoeringsplan
De Bosschool	●	●	●		Geen plan in nieuwe IHP
De Bosschool	●	●	●	●	Geen plan in nieuwe IHP

Tabel 10: scholen (Voortgezet) Speciaal Onderwijs

In de gemeente zijn 3 scholen voor speciaal of voortgezet speciaal onderwijs gevestigd. De Bosschool van Bartimeus is gevestigd in een relatief nieuw gebouw met voldoende capaciteit. Voor deze school is geen plan in het nieuwe IHP opgenomen.

Het bestuur van De Sprong en Beukenrode heeft aangegeven dat de samenwerkingsverbanden in de regio, waaronder het samenwerkingsverband waar de scholen in de gemeente onder vallen, in gesprek zijn over het aanbod van het onderwijs. De uitkomst daarvan is van belang voor de huisvestingsbehoefte en zal niet beschikbaar zijn voor de besluitvorming over het nieuwe IHP. Voor De Sprong en Beukenrode zijn geen plannen opgenomen in het uitvoeringsplan. De huisvestingsbehoefte en urgentie om te komen tot planvorming zal bij de behandeling van het volgende uitvoeringsplan (2027) worden meegenomen.

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Besluit over meerjarenperspectief

In het IHP wordt voor een periode van 16 jaar (het uitvoeringsprogramma van 2025-2040) bepaald welke plannen in aanmerking komen voor een aanpak. Deze 16 jaar bestaat uit blokken van 4 jaar waarvoor telkens een besluit aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Een besluit van de raad bestaat uit

- het vaststellen van het integrale huisvestingsplan als uitgangspunt voor beleid
- het vaststellen van de scholen in het eerstvolgende uitvoeringsplan van 4 jaar, en
- de bij het eerste uitvoeringsplan behorende financiële middelen, en
- het vaststellen van de scholen in het tweede uitvoeringsplan

Voor de periode 2025-2028 wordt zo vastgesteld dat projecten overeenkomstig het besluit in aanmerking komen voor een voorbereidings- en een uitvoeringskrediet.

Voor de periode 2029-2032 zijn de scholen genoemd die bij het volgende besluit over het uitvoeringsplan in aanmerking komen voor een krediet. Het besluit over het volgende uitvoeringsplan wordt al in 2027 voorgelegd aan de gemeenteraad, zodat de schoolbesturen daarna de voorbereiding en exploitatie daarop kunnen afstemmen.

4.2 Nieuwbouw of renovatie

Voor de vernieuwing van de schoolgebouwen is als uitgangspunt gesteld dat er moet worden voldaan aan de uitgangspunten in het huidige Bouwbesluit, zodat de gebouwen minimaal 25 jaar (renovatie) of 40 jaar (nieuwbouw) met een goede technische grondslag ruimte kunnen bieden aan het onderwijs. De financiële uitgangspunten voor de ingrepen zijn op dat uitgangspunt gebaseerd.

Renovatie is niet overal mogelijk. Voor de sector wordt gesteld dat op basis van de technische uitgangspunten in regelgeving voor gebouwen tot ca. 30 jaar oud een renovatie mogelijk zou kunnen zijn, en voor monumentale panden een renovatie moet worden overwogen. Maar voor oudere gebouwen geldt dat de matige bouwkwaliteit technische belemmeringen geeft (indien grote technische ingrepen nodig zijn aan fundering, constructie, vloeren of verdiepingshoogte). Met het uitgangspunt in dit IHP om niet alleen te verduurzamen, maar ook een toekomstperspectief te bieden op het niveau van het huidige Bouwbesluit (vergelijkbaar met nieuwbouw) voor een periode van 25 jaar, wordt de renovatie-variant beperkt.

De financiële grondslag voor een renovatiebesluit speelt dan ook een belangrijke rol. Indien de omvang van het gebouw en de beschikbare middelen voor aanpassing, gebaseerd op het leerlingaantal, niet aansluiten, is renovatie volgens het uitgangspunt bijna uitgesloten. Er is immers dan veel minder budget beschikbaar dan benodigd om het gehele gebouw te renoveren. Een haalbaarheidsonderzoek in het plan van aanpak moet inzicht geven in de mogelijkheden. Ook andere uitgangspunten of omgevingskenmerken kunnen een rol spelen bij de keuze voor een renovatie, zoals de wens of mogelijkheid om woningen te ontwikkelen.

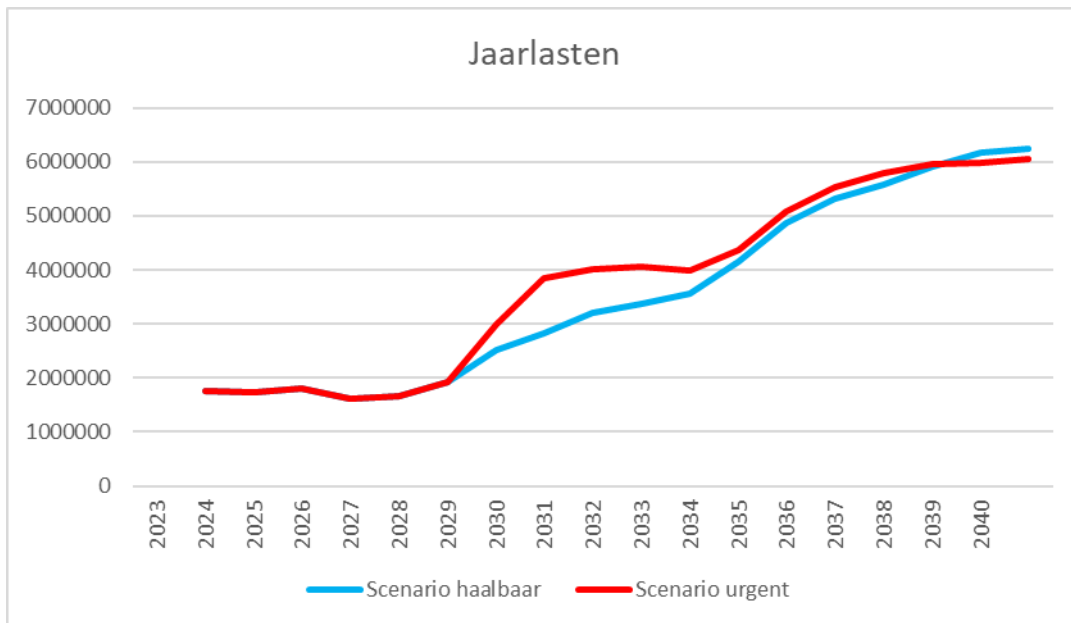
Er is één monumentale school in de gemeente, waarvoor renovatie is opgenomen in het programma: Wilhelminaschool in Amerongen.

Afbeelding 4: vergelijking ontwikkeling boekwaarde/schuldenlast van scenario's urgent en haalbaar

Afbeelding 5: vergelijking ontwikkeling jaarlasten van scenario's urgent en haalbaar

De schuldenlast loopt in het urgente scenario vanaf 2029 versneld op, terwijl in het scenario waarin de projecten meer gespreid zijn deze ook geleidelijk oploopt naar uiteindelijk een vergelijkbaar niveau.

4.4 Besluit over 2e uitvoeringsplan

Met een besluit over een uitvoeringsprogramma dat meer balans brengt in de financiën wordt voor een aantal scholen geen recht gedaan aan de urgentie om de gebouwen te vernieuwen. Met een besluit over het eerste uitvoeringsplan zijn de plannen die in de periode 2025-2028 zeker van het investeringsbudget. Voor de Schakel in Leersum, het vervangen van de tijdelijke huisvesting van Revius en voor NXT Maarsbergen is die zekerheid dan niet aanwezig. Met het vaststellen van het IHP wordt een besluit genomen over de scholen die onderdeel uitmaken van het 2^e uitvoeringsplan. Naast de voornoemde 3 scholen betreft dat ook de ontwikkeling van Voetius en Wijngaard in Doorn, en van de Uilenburcht en Vuurvogel in Driebergen.

De exacte planning en financiële dekking van het 2^e uitvoeringsplan is onderdeel van het besluit over het 2^e uitvoeringsplan dat in 2027 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

4.5 Meerjarenperspectief

Het uitvoeringsprogramma volgt uit het meerjarenperspectief van alle onderwijsgebouwen binnen de gemeente. Naast de in het uitvoeringsprogramma opgenomen schoolgebouwen is voor alle overige schoolgebouwen in beeld gebracht wanneer een investering wordt verwacht, ook na de periode van het uitvoeringsprogramma.

De gemeente en schoolbesturen hebben overeenstemming over het tijdpad van de plannen in het IHP. Er is daarnaast gesproken over de mogelijkheid voor schoolbesturen om het initiatief te nemen om gebouwen te verbeteren of plannen te versnellen. Dat kan gaan om verduurzamingsmaatregelen, gedeeltelijke renovatie of het naar voren halen van ingrepen. Er is afgesproken dat onderbouwde

voorstellen van deze aard zullen worden behandeld in het gezamenlijke jaarlijkse bestuurlijk overleg (OOGO), en in ieder geval bij de behandeling van het 2^e uitvoeringsplan, waarvan de voorbereiding al in 2026 zal starten. Voor de gemeente gelden daarbij de gezamenlijke ambitie op het gebied van kwaliteit en een stabiel financieel meerjarenbeeld per school als uitgangspunten.

5 Financien

5.1 Toelichting op en uitgangspunten voor financiën van het plan

Het integraal huisvestingsplan is een beleidsplan. Schoolbesturen en gemeente hebben overeenstemming over de uitgangspunten en het meerjarenperspectief voor de onderwijshuisvesting in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. De investeringen worden bekostigd door de gemeente.

Voor de ingrepen en maatregelen aan de schoolgebouwen (nieuwbouw en renovatie) in het IHP zijn daarom de investeringen in beeld gebracht. Deze zijn vertaald in jaarlijkse lasten, zodat voor de gemeente inzichtelijk is of het budget en de kosten met elkaar in evenwicht zijn. Ook is inzichtelijk gemaakt wanneer kredieten beschikbaar moeten zijn voor de voorbereiding of uitvoering van de maatregelen en/of afwaarderingen nodig zijn als gevolg van de sloop van gebouwen of bouwdelen.

Het uitvoeringsprogramma leidt zo tot een voorstel voor het investeringsprogramma, en een inzicht in de ontwikkeling van de structurele lasten. De berekeningen geven een zo getrouw mogelijk beeld van de financiële waarden over de planperiode. De voornaamste uitgangspunten voor de berekeningen zijn:

- De omvang van de stichtingskosten is in lijn gebracht met de werkelijke kosten voor het realiseren van (sobere en doelmatige) onderwijsgebouwen. Het wijkt af van de VNG-normuitgangspunten, omdat deze niet de ontwikkeling van de bouwkosten weerspiegelt.
- De ambitie voor de gebouwen is ENG, dat we verdelen tussen wat voor rekening van de gemeente en wat voor rekening van de schoolbesturen komt.
- Voor het gemeentelijk aandeel is bij nieuwbouw een rekenwaarde aangehouden van €3.930,- per m2 bvo (gemiddeld PO) en €3.580,- (gemiddeld VO), inclusief BTW, voor een gebouw volgens kwaliteitsniveau Bouwbesluit (BENG, prijspeil 2024). Dit komt voor rekening van de gemeente. Er wordt gerekend met een gemiddelde waarde die representatief is voor de omvang van de scholen in Utrechtse Heuvelrug. De verordening stelt regels voor de omvang van de stichtingskosten op basis van de omvang van de school. Voor elk plan zal op basis van de leerlingprognose bij de start van het project, en met de verhouding¹ van de in de verordening opgenomen bedragen, de juiste omvang worden vastgesteld.
- Het hogere kwaliteitsniveau ENG leidt tot een exploitatievoordeel voor schoolbesturen. Dat voordeel moet per project in een businesscase worden onderbouwd,. In de berekening is aangenomen dat met een besparing van €7,- per m2 bvo voor de componenten onderhoud en energie (gezaamenlijk), met een terugverdiëntijd met een richtlijn van 20 jaar en een rentepercentage van 1,5%, een extra investering van €120,- per m2 kan worden verantwoord. De uitkomst dient uiteindelijk te voldoen aan de rechtmatigheidstoets, en is ter beoordeling door het schoolbestuur.
- Voor renovatie is de verwachting dat met 80% van het nieuwbouwbedrag (€3.144,- per m2 bvo inclusief BTW (PO)/ €2.960,- (VO)) een vergelijkbaar niveau kan worden gerealiseerd. Hierbij merken we op dat dit een gemiddelde betreft, en specifieke kenmerken van de bouwopgave kunnen leiden tot een lager of hoger niveau van de bouwkosten. Denk daarbij

---

¹ Volgens de rekenregels in de verordening krijgen kleinere scholen een hoger en grotere scholen een lager investeringsbedrag per m2 bvo toegekend

aan de mogelijkheid om bouwdelen opnieuw te gebruiken, de monumentale status en omgevingskenmerken.

- In de berekeningen worden de bouwkosten jaarlijks geïndexeerd. Dit doen we om de kostenstijging in de markt en de in de gemeentebegroting geraamde bedragen (van investeringen en structurele lasten) met elkaar in de pas te laten lopen. Het prijspeil per m² dat we hiervoor noemden, is 2024; door het indexeren worden de kosten en de beschikbare middelen jaarlijks verhoogd. In de doorrekening van de plannen worden de projecten geïndexeerd tot het jaar van de start van de voorbereiding. Daarbij is een structurele index voor de komende jaren aangehouden van 2%. De aanzienlijke conjuncturele stijgingen van de afgelopen jaren zijn verwerkt, maar zijn niet opgenomen als verwachting voor komende jaren. Kostenstijgingen boven de voor de berekening aangehouden index van 2% kunnen leiden tot aanpassing van de berekeningen als daartoe op projectniveau aanleiding bestaat.
- Voor de onderdelen die geen deel uitmaken van de normkostenvergoeding zijn aparte berekeningen gemaakt. Naast de kosten voor de onderwijshuisvesting betreft dat plankosten (kosten die de gemeente maakt naast de normkostenvergoeding zoals tijdelijke huisvesting of infrastructuur. Zie ook tabel 1 in 2.5)). Voor de plankosten is een aanneme gedaan van een aandeel van de stichtingskosten, afhankelijk van de complexiteit van de opgave.

5.2 Investeringsprogramma en meerjarenperspectief structurele lasten

Met de uitgangspunten uit de vorige paragraaf zijn voor alle plannen zowel de investering, het krediet en de jaarlasten in beeld gebracht. In de vertrouwelijke bijlage zijn deze uitkomsten per school en totaal voor de planperiode uitgewerkt.

Essentieel onderdeel van de doorrekening voor de gemeente betreft het verloop van de jaarlasten die met de investeringen samenhangen. De doorrekening is in nauw overleg met de gemeentelijk vertegenwoordigers gemaakt. Daarbij zijn naast de jaarlasten van de nieuwe projecten ook de kapitaallasten en onttrekkingen voor de overige kosten voor onderwijshuisvesting betrokken. Deze zijn meegenomen in de doorkijk van het verloop van de totale jaarlasten.

Om een goed en volledig beeld te krijgen van het verloop van de kosten is bij de doorrekening uitgegaan van actuele uitgangspunten van de gemeente voor de ontwikkeling van de rente. De stijgende rente is door de gemeente vertaald in de aanpassing van de rekenrente in de komende jaren.

Het meerjarenperspectief heeft aanleiding gegeven om te kijken naar het effect van de uitgangspunten voor het afschrijven van de schoolgebouwen. Met de overweging dat bestaande schoolgebouwen gemiddeld al ruim 50 jaar oud zijn, is geadviseerd om de afschrijvingstermijnen voor nieuwbouw en renovatie te verlengen (nieuwbouw van 40 naar 50 jaar, en renovatie van 25 naar 40 jaar). Voor renovatie hangt dat samen met het in de vorige paragraaf benoemde investeringsniveau, waarmee een niveau van nieuwbouw haalbaar is. Een verlenging van de exploitatietermijn is daarmee verantwoord. De schoolbesturen vinden de verlenging van de afschrijftermijn niet wenselijk, maar begrijpen dat de verruiming van de afschrijftermijn leidt tot meer investeringsruimte bij gelijke jaarlasten. Daartoe is wel een separaat besluit van de gemeenteraad nodig om de financiële verordening aan te passen. Het effect van de verlenging van de afschrijftermijn heeft een positief effect op de omvang van de jaarlasten, maar zal de opwaartse druk van de structurele stijging van de hogere bouwkosten, indexering en rente maar voor een deel compenseren.

6 Integraal huisvestingsplan en proces

6.1 IHP gaat uit van samenwerking

Toekomstbestendige onderwijshuisvesting en de ambitie om daarin tempo te maken, is niet klaar met het vaststellen van het IHP. Het IHP heeft een planperiode van 16 jaar. De uitgangspunten en keuzes zijn een belangrijke stap, maar gemeente en schoolbesturen willen ook intensief met elkaar blijven samenwerken om de onderwijshuisvesting toekomstgericht vorm te blijven geven.

Plannen voor de eerste 4 jaar zijn opgenomen in het uitvoeringsplan. Het is van belang dat uitgangspunten en plannen actueel worden gehouden. Schoolbesturen en gemeente bespreken daarom periodiek, minimaal één keer per jaar, of uitgangspunten zoals opgenomen in hoofdstuk 1.1 en hoofdstuk 2 van het IHP nog gelden, dan wel moeten worden aangepast.

De uitvoering van de projecten wordt nauw gevolgd. Dat levert gegevens op die voor alle volgende plannen van belang kan zijn. Alle partijen hebben een brengplicht ten aanzien van informatie die voor de afspraken en plannen in het IHP van belang kunnen zijn. Voor de komende periode geldt dat de start van de vijf reeds vastgestelde plannen uit besluiten waardevolle informatie kunnen opleveren voor de plannen in het eerste uitvoeringsplan. Ook zal de uitkomst van het overleg van de samenwerkingsverbanden over de spreiding van het (voortgezet) speciaal onderwijs voor de behandeling van het volgende uitvoeringsplan bekend zijn, en daarin moeten worden meegenomen.

De behandeling van het volgende uitvoeringsplan in de gemeenteraad volgt in het voorjaar van 2027.

6.2 De Verordening: kaders en proces

Na bestuurlijke vaststelling van het IHP en de uitvoeringsprogramma's, volgt een groot deel van de rolverdeling tussen schoolbestuur en gemeente uit de Verordening Voorzieningen Huisvesting. Het bouwheerschap is belegd bij de schoolbesturen. De gemeente is betrokken bij de fasebesluiten, zodat de toets van de rechtmatigheid van omvang en kosten onderdeel zijn van de projectvoortgang, en eventuele afwijkingen in het kader van de zorgplicht van de gemeente tijdig kunnen worden vastgesteld.

Het krediet voor het plan bestaat uit een voorbereidingskrediet en een uitvoeringskrediet. Dat sluit aan bij de uitgaven die de bouwheer in deze fasen van het project doet.

6.3 Samenwerken in projecten

Deze generieke samenwerkingsafspraken uit de verordening zijn verder uitgewerkt in afspraken rondom de voorbereiding van het plan en de uitvoering van het project.

Het project start met een plan van aanpak. Onder regie van het schoolbestuur werken gemeente en schoolbestuur aan de uitgangspunten voor elk plan. Met het plan van aanpak kan worden vastgesteld op welke locatie het project wordt gerealiseerd, of die om (vervangende) nieuwbouw gaat of renovatie, hoe vorm kan worden gegeven aan tijdelijke huisvesting, welke RO-procedures nodig zijn, wat de planning is, een indicatie van de totale projectkosten (het totaal te verwachten krediet), hoe de dekking van die kosten er uit ziet en met welke risico's rekening moet worden gehouden.

Het schoolbestuur vraagt op basis van het plan van aanpak een voorbereidingskrediet aan bij de gemeente. Op basis van het plan van aanpak besluit de gemeente tot het beschikbaar stellen van

voorbereidingskrediet om het project verder te kunnen ontwikkelen. Het voornoemde onderzoek komt ook ten laste van het voorbereidingskrediet.

De gemeente is in principe geen onderdeel van de projectgroep van de bouwheer. Eventueel kan een gemeentelijke projectleider die verantwoordelijk is voor de omgeving van een schoolgebouw aanhaken bij de projectgroep, bijvoorbeeld als omgevingsknelpunten ontstaan die effect hebben op het bouwplan van de bouwheer. De gemeentelijk projectleider is geen onderdeel van het bouw- of ontwerpteam.

In de voorbereidings- en uitvoeringsfase van de projecten kiezen gemeente en schoolbesturen voor een gezamenlijke stuurgroep. Schoolbestuur en gemeente maken vooraf afspraken met elkaar over wie de regie heeft over welke taken, zoals opgenomen in het schema in paragraaf 2.6.4. De gemeente zit niet op de stoel van de bouwheer, maar de afstemming in de stuurgroep levert een bijdrage aan de informatiepositie van beide partijen en aan de voortgang van de projecten.

7 Bijlagen

Bijlage 1: Scenario's urgent en haalbaar

Bijlage 2: Bouwjaren huidige schoolgebouwen

Bijlage 2: Financieel meerjaren begroting

Bijlage 3: Financieel meerjarenperspectief – vergelijking VNG-reëel en afschrijving

Colofon

Dit is een uitgave van Gemeente Utrechtse Heuvelrug.

Auteur: Nul25

Foto's: stock

Opdrachtgever: Gemeente Utrechtse Heuvelrug

datum | www.heuvelrug.nl | info@heuvelrug.nl

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG